

1050. rocznica chrztu Polski

1050 lat temu na polskiej ziemi został postawiony krzyż, a książę Mieszko I przyjął chrzest. Chrzcielnica Mieszka I stała się symboliczną kolebką rodzącego się narodu i znakiem budującym jego tożsamość. Konsekwencje tego wydarzenia najdobitniej wyraził kard. Stefan Wyszyński, mówiąc o „narodzie ochrzczonych”, o „chrzcie narodu”, a co za tym idzie o chrzcie Polski. Zostaliśmy wówczas wprowadzeni w nowy świat, który wyraził się przez nową kulturę, nowe instytucje, struktury i zapisy prawne, przenikające do życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturowego.

Osobą, która podczas tego procesu miała niebagatelny wpływ na Mieszka I była bez wątpienia jego czeska małżonka Dobrawa. To od niej książę uczył się zasad wiary. Możemy ją nazwać matką chrzestną Polski.

Nic zatem dziwnego, że na przedniej stronie banknotu wydanego z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski pojawiają się podobizny książęcej pary, oczywiście w graficznej wersji Jana Matejki, prosto z jego pocztu królów i książąt polskich. Nad głową Dobrawy widnieje jeleń pośród wici roślinnej, który jako żywo wyskoczył z bordiury drzwi gnieźnieńskich. To starochrześcijański wróg węży, który czując nadchodzącą starość, własnym oddechem wyciąga gada z nory, a gdy zostaje ukaszony i czuje jad rozchodzący się po ciele, wówczas pije źródlaną wodę, linieje ze starej sierści, młodnieje i odradza się do nowego życia. Symbolika jest tu aż nadto oczywista: woda, która ocala – to woda chrzcielna, która daje nowe życie; jeleń – to chrześcijanin odrodzony mocą chrztu. Przy lewym ramieniu Mieszka I widnieje stauroteka lednicka (relikwiarz w kształcie krzyża) sprowadzona do Polski prawdopodobnie przez Ottona III, jeden z najstarszych artefaktów chrześcijańskich na naszych ziemiach – niemal pamiętający rok 966. Ta sama stauroteka pojawia się jako zabezpieczenie w ultrafiolecie.

Przechodząc na odwrotną stronę banknotu widzimy katedrę gnieźnieńską w jej obecnej gotycko-barokowej szacie. To świątynia wyjątkowa w dziejach naszego narodu. Swoją genezą sięga do X stulecia, jest spadkobierczynią kościołów budowanych przez Mieszka I i Bolesława Chrobrego. W przeszłości była aulą koronacyjną królów polskich i miejscem wielu znaczących wydarzeń historycznych, m.in. słynnego zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 roku, kiedy to cesarz Otton III przybył do grobu św. Wojciecha. Owoce tego wydarzenia było powstanie pierwszej polskiej metropolii w Gnieźnie, a w dalszej perspektywie wzrost znaczenia Polski na arenie międzynarodowej i koronacja królewska. Zrozumiałe jest zatem określenie katedry gnieźnieńskiej mianem: Mater Ecclesiarum Poloniae, czyli Matki Kościołów Polski. Plan tej przesławnej świątyni pojawia się również jako jedno z zabezpieczeń banknotu, tzw. recto-verso. Obok katedry, po jej wschodniej stronie, widnieje kielich królewski, zwany również trzemeszeńskim, wykonany około 1190 roku ze srebra repusowanego i grawerowanego, w znacznej części złożonego. Posiada on bardzo rozbudowaną ikonografię zaczerpniętą głównie z Ksiąg Królewskich Starego Testamentu (stąd jedna z jego nazw). Stopę i czaszę pokrywają sceny przedstawiające dzieje Izraela. Na banknocie, czasza kielicha dumnie prezentuje Natana i Joaba koronujących Dawida na króla. Wszystkie zilustrowane na kielichu wydarzenia ukazują idealny obraz społeczeństwa chrześcijańskiego, realizującego harmonijną współpracę władzy świeckiej i kościelnej. Obok czaszy kielicha pośród wici roślinnej rodem z drzwi gnieźnieńskich ukrywa się paw. Według starożytnych jego mięso nigdy nie gnije, a rozłożony ogon jest wizerunkiem nieba. Dlatego też paw stał się symbolem nieśmiertelności i życia wiecznego, do którego wchodzi się przez sakrament chrztu.

Zatem przedstawiona na banknocie symbolika przywołuje czasy chrztu Polski – wydarzenia przełomowego w naszych dziejach. Przypomina o jego teologicznym wymiarze, ale także o jego politycznych, społecznych i kulturowych konsekwencjach.

Ks. Jarosław Bogacz
Konservator Diecezjalny
Archidiecezji Gnieźnieńskiej

12 kwietnia 2016 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu banknot kolekcjonerski „1050. rocznica chrztu Polski” o nominale 20 zł.

Nominał: 20 zł

Wymiary: 144 mm x 77 mm

Nakład: do 35 000 szt.

Projektant: Krystian Michalczuk

Wizerunki katedry gnieźnieńskiej oraz kielicha Dobrawy wg zdjęć ze zbiorów Marka Chelminiaka.

Wizerunek Mieszka I i Dobrawy wg zdjęć ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Emitent: NBP

Na zlecenie NBP banknoty wyprodukowała Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.

NBP ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich. Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

Banknot kolekcjonerski

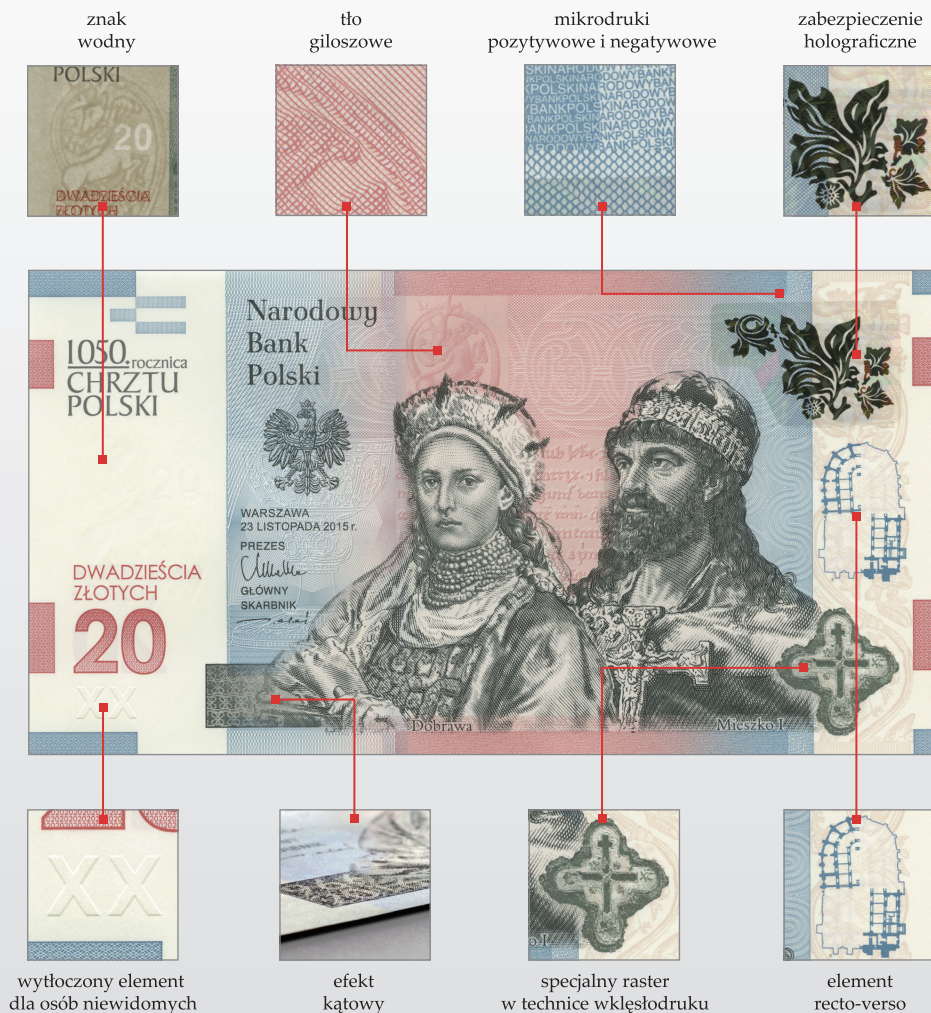
1050. rocznica chrztu Polski

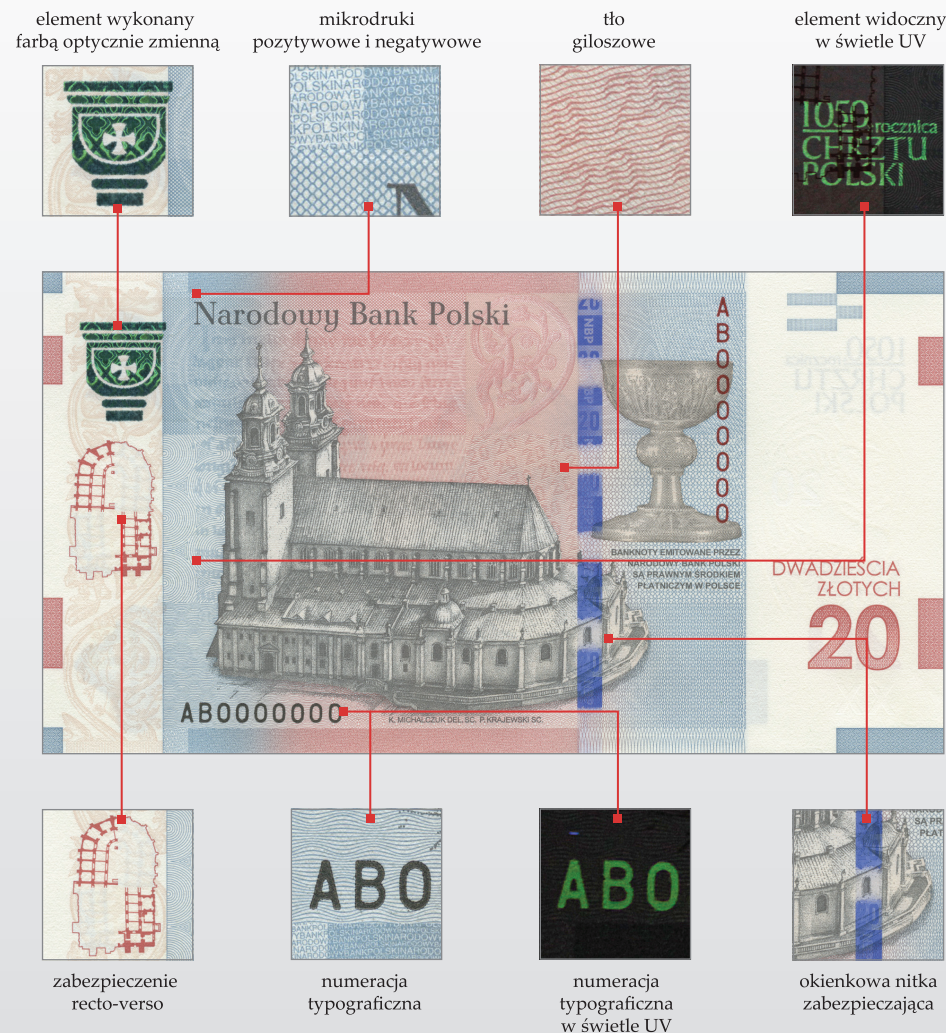
Partner technologiczny

Banknot kolekcjonerski

1050. rocznica chrztu Polski

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi.

Narodowy Bank Polski pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych.

Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza